

BG EIF 2008/01

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

**ПРОЕКТ: „ОБОГАТЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР НА ТРУДА И
УЛЕСНЯВАНЕ ИНТЕГРАЦИЯТА НА ИМИГРАНТИТЕ“**

(Договор BG EIF 2008/01-01-02.01)

**ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА
КОРПОРАТИВНАТА ПОЛИТИКА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА
КВАЛИФИЦИРАНИ СПЕЦИАЛИСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА**

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Асоциация на индустриалния капитал в България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.”

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

1. ДЕЙНОСТИ ПО ИНТЕГРАЦИЯТА НА ЧУЖДИ СПЕЦИАЛИСТИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР НА ТРУДА

Провеждането на адекватна политика по прием и интеграция на чужденци за нуждите на българската икономика е свързано с извършването на множество дейности като:

- идентификация на застрашен от недостиг на работна сила регион или сектори на икономиката и осигуряване на ресурси;
- повишаване на информираността на работниците имигранти за техните права и отговорности чрез изграждане на консултативни центрове;
- използване на възможностите на EURES за привличане на граждани от трети страни чрез информационни кампании;
- създаване на условия за културна интеграция на имигрантите при запазване на тяхната идентичност;
- подкрепа на мобилността на студенти, научни работници, млади професионалисти от трети страни;
- привличане на едрия и средния бизнес за работа в партньорство с местната власт по отношение интеграцията на имигрантите;
- облекчаване на процедурите за допускане на лица, пребивавали вече легално в ЕС;
- насърчаване организирането на езикови курсове, на курсове по история, култура и обичаи на България, като форма на успешно интегриране в местното общество;

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Асоциация на индустриалния капитал в България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.”

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

- изготвяне на специални програми за езиково обучение и подготовка на децата на имигрантите;
- създаване на механизъм за доброволно завръщане на лица, граждани на трети страни в страна на произход.

2. МЕЖДУКУЛТУРНИ РАЗЛИЧИЯ И МЕРКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕГРАЦИЯТА НА ЧУЖДИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПРИВЛЕЧЕНИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР НА ТРУДА

1. Междукултурните различия и мерки за насърчаване на интеграцията на чужди граждани с български произход.

Чужди граждани с български произход най-лесно преодоляват съществуващите разлики в културата и бита между България и страната на произход. Те живеят в страни със същия етнос – предимно славянски страни като Македония, Русия, Украйна, Сърбия. Страни, в които Източното Православие играе обединяваща роля и води до споделяне на общи ценности. Близостта на езиците, писмеността, общото историческо и културно минало са база, върху която различията са извън културата и образованието. Интеграцията на тези имигранти ще се ускорява и насърчава чрез държавна и обществена подкрепа за достъп до образование на всички нива за подрастващите и за целите семейства на имигрантите. Познаването на езика и историята на България са основа за културната интеграция, това е и задача на образователната система.

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

- осигуряване на достъп на имигрантите до институциите на държавата и до активното им участие в демократичните процеси на обществото, особено на местно ниво;

- гарантиране на правото на културна и религиозна идентичност, без да се нарушават правата на българските граждани и на законите на страната.

И все пак трябва да се подчертае, че без икономическа и политическа интеграция, преодоляването на межкултурните отношения особено за тази група имигранти не е определящо.

Политиката на заетост, равнопоставеност в трудовите отношения, пълна защита на правата на работещия, гарантирането на дом, приходи и достойно съществуване на имигрантите, е основата на тяхната интеграция в българското общество.

2. Межкултурни различия и мерки за насърчаване на интеграцията на чужденци временно пребиваващи с разрешение за работа от Азия.

Различията с тази група имигранти са значителни. Тук освен езиковите, историческите, битовите и религиозни различия поставят значително по-голям спектър от мерки за интеграцията на тази група.

Макар и временно пребиваващи интеграцията на имигрантите от Азия (Виетнам, Индия, Филипините и др.) се затруднява от трудностите в общуването. Много често то е на трети език –френски и руски за Виетнам и английски за Индия и Филипините. За някои професии като

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Асоциация на индустриалния капитал в България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.”

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

строителство, селско стопанство чрез преводач на трети език. За преодоляването на езиковия проблем се създават кратки (до 3000 думи и изрази) професионално ориентирани разговорници. За съжаление липсват дори преки речници с тези държави- за пребиваващите строители от Виетнам (2008 г.) в Русе такъв кратък разговорник позволи ефективното общуване с българския работодател.

Сериозен проблем е битовото устройство и храненето, особено когато става въпрос за групи от имигранти, живеещи и работещи за един български работодател. Групи от над 40-50 имигранти поставя нови и нетипични интеграционни проблеми. Живеенето в големи етнонационални групи води до вътрешна опозиция на интеграционните процеси и изисква много конкретна работа както от страна на работодателите, така и на обществените организации (профсъюзи, бюра по труда, охрана на труда и др.).

Различната религия и невъзможността за религиозни практики допринасят за затрудняване на интеграцията на лицата от тези страни. Фактът, че будизма не е агресивна религия, а на търпимостта, помага за установяване на диалог и взаимно разбиране.

Силната привързаност към рода и семейството, отдалечеността от родината и временния характер на заетостта правят интеграцията трудна и временна.

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

3. Междукulturни различия и мерки за насърчаване на интеграцията на чужденци с разрешение за работа от Близкия Изток и Северна Африка. Наред с проблемите по езиковата и битовата адаптация на чужденците, описани в предишния раздел, интеграцията на гражданите от страните от Близкия Изток и Северна Африка се затруднява и от религиозната им принадлежност. Имиграцията от този регион в редки случаи е трудова. По-скоро тя е политическа или икономическа. Общността на арабските имигранти остава затворена и трудно интегрираща.

Тъй като имигрантите са цели семейства от особено значение е достъпът до образование на децата им. По-голямата част от децата се обучават в българското училище, което е гаранция за по-успешна интеграция на второто поколение на постоянно пребиваващите.

3. ПРОЦЕДУРИ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЕМАНЕТО НА РАБОТНИЦИ ОТ ТРЕТИ СТРАНИ

Законовата рамка, която определя правилата и реда за наемане на работници от трети страни са регулирани от следните закони и нормативни актове

1. Закон за чужденците в Република България.
2. Закон за насърчаване на заетостта.
3. Правилник за прилагане на закона за чужденците в Република България.
4. Наредба за условията и реда за извършване на посредническа дейност по наемане на работа.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Асоциация на индустриалния капитал в България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.”

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

5. Правилник за прилагане на закона за насърчаване на заетостта.
6. Наредба за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешенията за работа на чужденци в република България.

В тези документи в момента се съдържат противоречиви тези и поради настоящата финансова криза имат рестриктивен характер и са насочени към ограничаване на наемането на чужденци и затварянето на пазара на труда в рамките на страната и ЕС, което предлагаме да се измени.

Трябва ясно да кажем, че трудовата миграция към България от страните членки на ЕС практически не съществува, но всички актове се позовават на нея, като алтернатива на наемането на граждани от трети страни.

Ред за наемане на специалисти-граждани на трети страни:

Предложеният ред е доказал своите възможности и законосъобразност при работата на „Техноимпекс“ АД при наемането на работници от трети страни.

1. Пазарно проучване – тест

Свободните работни места се обявяват в местното бюро по труда, като изрично се посочват:

- ниво на квалификация;
- ниво на образование;

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

- трудово възнаграждение;
- трудов стаж по специалността;
- режим на работа – сменост, работно време;
- допълнителни бонуси и придобивки и всички други характерни за предприятието параметри.

В местния и националния печат се публикува обява описваща горните свободни работни места. Ако в периода на пазарния тест не се получат предложения от Бюрото по труда и не се явят кандидати български граждани и граждани на ЕС или приравнени на тях граждани с разрешения за постоянно пребиваване в страната или (Шенгенско гражданство) се разрешава да се започне процедура по наемане на работници от трети страни. Същността и начина на провеждане са подробно описани в Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешенията за работа на чужденци в република България.

Пазарният тест по съществуващото законодателство е 15 дни, но сега временно е увеличен на 30 дни. Предвижда се при интервюиране на кандидата български гражданин да присъства представител на бюрото по труда или на Агенцията па заетостта, за да се гарантира обективността на работодателя.

2. Работодателят, сам или чрез фирмата посредник „Техноимпекс“ дава поръчка към партньорската фирма от страната доставчик за предлагане на търсените работници съобразно заявката и обявата от пазарния тест. Обичайно е в базата данни на посредника да има готови

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

данни за възможните професии и финансовите параметри за тях.
/Приложение 1/

Докато трае пазарния тест се договарят броя, реда, начина на избор на работниците. Ако се докаже, че търсените работници не могат да се наберат в България и ЕС се получават документи за кандидатите от трета страна. Освен автобиография се изискват и документи доказващи:

- квалификация;
- образование;
- трудов стаж по специалността;
- копие от паспорт и снимки /Приложение 2/.

3. Провеждане на интервю или изпит в страната на чужденеца.

Това се прави по желание на работодателя и най-вече за работниците претендиращи за висока квалификация или за специфична професия. Фирмата посредник („Техноимпекс АД“) организира провеждането на такова интервю. Материалите и необходимата измервателна апаратура се обезпечават от фирмата доставчик на работници в учебен център или друго подходящо за изпита предприятие. През 2008 такива интервюта-изпити бяха проведени за различни професии като:

- заварчици - над 350 кандидати;
- шивачки – над 600 кандидати;
- строителни работници – 100 кандидати.

Одобрените кандидати, с техните документи, бяха подготвени за кандидатстване за разрешение за работа.

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

Според Закона за насърчаване на заетостта, чл.71, чужденците не трябва да надвишават 10 % от средносписъчния състав на работниците в предприятието. Таксата, която се внася от работодателя е 600лв. за всеки чужденец получил разрешение.

Разрешението е лично и важи само за кандидатствалия работодател.

/Приложение 3/

След получаване на разрешителното за работа, работодателя трябва да изпълни условията по индивидуалния трудов договор, като обезпечи:

- билет за пристигане от страната на чужденеца в България и до месторабота;
- условия за настаняване на чужденеца – общежитие;
- условия за хранене и т.н.

4. Кандидатстване за разрешение за работа

Съгласно Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България, необходимите документи за подаване в местното бюро по труда са:

- искане-декларация – два екземпляра на формуляр по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика;
- обосновка на искането;
- три снимки;
- копие от съдебното решение и/или регистрацията в Българската търговско-промишлена палата или друг документ, легитимиращ вносителя на искането, както и удостоверение за актуално състояние;

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

- документи за образование, специалност, правоспособност или придобита професионална квалификация, умения и опит на чужденеца, които са легализирани по съответния ред /Приложение 2/
- справка-декларация за работещите във фирмата чужденци с посочени имена по паспорт, дата на раждане и гражданство за:
 - а) наетите по трудов договор – с посочени номер, дата на издаване, срок на разрешението за работа, на визата или на разрешението за пребиваване;
 - б) упълномощените да управляват дружеството, работещи по договор за управление и контрол – с посочени номер и срок на валидност на личната карта на чужденеца;
- справка-декларация за средносписъчната численост на наетите по трудово правоотношение български граждани, чужденци с постоянно пребиваване в Република България и чужденци с приравнени на техните права по чл.70, ал.3 от ЗНЗ в предходните 12 месеца, подписана от работодателя и главния счетоводител;
- трудов договор, сключен по условията на българското законодателство, подписан от страните и влизащ в сила с издаването на разрешението, в който следва да са определени и задълженията на страните, относно разходите за квартира, медицинско лечение, застраховки, транспорт от и до държавата, където е постоянното местоживееие на чужденеца;
- други документи, свързани със спецификата на работното място и упражняването на професията и дейността, изисквани от нормативни актове;

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Асоциация на индустриалния капитал в България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.”

Интегрирана схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализиране на дейности, целящи внедряване в практиката на „Общите основни принципи на политиката за интеграция на имигранти в ЕС“

- копие от задграничния паспорт.

Агенцията по заетостта може да извършва проверки за установяване достоверността на посочените данни и да изисква допълнителни документи за удостоверяване изпълнението на условията за издаване и продължаване на разрешение за работа. Дирекция „Бюро по труда“ в 3-дневен срок изпраща до изпълнителния директор на Агенцията по заетостта приетите документи и становище по искането. Изпълнителния директор на Агенцията по заетостта подготвя и представя на министъра на труда и социалната политика становище относно исканията по чл.7 или продължаване на разрешението за работа на чужденец или решение за отказ, ако са налице основания по чл.8 в законоустановените срокове, като уведомява писмено вносителя. Отказът може да бъде обжалван по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

За издаване, продължаване и преиздаване на разрешения за работа в приход на държавния бюджет по банков път се заплащат таксите по чл.72, ал.3, 4 и 5 от Закона за насърчаване на заетостта, които не подлежат на връщане.

Копия от издадените, продължените и преиздадените разрешения за работа и отказите се изпращат в Министерството на вътрешните работи в Министерството на външните работи и в съответната дирекция „Бюро по труда“. Агенцията по заетостта води регистър за постъпилите искания и за издадени, продължени, отнети и отменени разрешения за работа и откази.

